

การปกครองของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาเป็นการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีอำนาจสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจเด็ดขาดเหนือราษฎรทั้งปวง แต่พระมหากษัตริย์ของไทยที่ผ่านมาต่างทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมในการปกครอง การกำหนดกฎเกณฑ์ของสังคม การตัดสินปัญหาและแก้ไขปัญหาล่าง ๆ ของประเทศสามารถกระทำได้ด้วยพระองค์เอง รวมทั้งการดำเนินการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นับแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองของไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสักการะของปวงชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารที่ต้องประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค อันเนื่องมาจากภาวะแห้งแล้งจึงเป็นที่มาของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งโครงการได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ได้รับพระราชทานพระราชดำริจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีพระราชดำริครั้งแรก

เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2521 และต่อมาพระองค์ได้พระราชทานพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง สรุปรพระราชดำริความว่า “...ให้พิจารณา ก่อสร้างประตุน้ำปากพนังให้เสร็จโดยเร็ว เพราะเป็นงานหลักในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดสำหรับการเกษตรในการอุปโภค การบริโภค ให้แก้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำกินของราษฎร โดยการขุดลอกขยายคลองระบายน้ำ พร้อมประตุน้ำและอาคารควบคุมตามลำน้ำสาขาต่าง ๆ เพื่อที่จะระบายน้ำออกจากพื้นที่โครงการ กำหนดแนวเขตที่เหมาะสมในการแยกน้ำจืด น้ำเค็มออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนให้ดีขึ้น...”

เมื่อพระราชทานพระราชดำริแล้ว หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมสนองพระราชดำริตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการดำเนินงานโครงการ โครงการมีความก้าวหน้ามาเป็นลำดับ มีผลการดำเนินงานหลากหลาย มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพใหม่ ๆ ให้ราษฎร กับให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายหรือมาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายและบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่สามารถจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจนและทั่วถึง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร ซึ่งมีสาเหตุมาจากกฎหมายมี

T 159955

ช่องว่างและมีได้กำหนดโทษแก่เจ้าหน้าที่ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หากมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายอื่นที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และยังเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เสนอแนะให้ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายและบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนให้มีการออกกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์

The Government of Thailand, in the past, was in the monarchy system with the King as the head of the State. The king possessed the absolute power over all of his subject. However, all the Thai kings adhered to the Ten Principles for the Monarch in governing the country. The king could promulgate ant laws and decide any problems that came to his attention by himself. This included the management and conservation of the natural resources and the environment.

Since B.E. 2547 Thailand has turned into a democratic country under the parliamentary system with His Majesty the King as the Head of the State. The King is most revered by his subjects as he always undertakes to look after the well-being of the people in the rural and arid areas which usually meet with scarcity of way supply for utilization and consumption due to shortage of

rainfalls. Such situation leads to the Royal Initiative Pak Panang Basin Development Project.

The project was initiated by His Majesty the King on September 13, B.E. 2521 and has been carried out since then. His Majesty the King himself has continuously granted recommendations to implement the Project by suggesting that “the construction of the water gates should be expedited as they are the key mechanism in solving fresh water shortage which is necessary for agriculture and human consumption and the solution to the flooding of cultivated farm land, the digging and enlarging the drainage canals. Drainage water gates and control towers should be erected at every tributary waterways to drain the water from the Project area. A proper boundary for the separation of fresh water from sea water should be clearly marked. All of these are for the promotion of the quality of life of the community.”

After the Project has been initiated by His Majesty the King, it has been implemented by various government agencies, especially the Office of the Ad-hoc Committee for the Coordination of Royal Initiative Projects which is considered the key agency in coordinating with other agencies in contributing to the success of the Project. Nowadays, new occupations are introduced to the Project area with the view that the people can stand on their own feet and be able to take care and conserve the natural resources and environment. In order to understand the legal problems and the legal measures in conserving the natural resources and environment of the Project and the role of the local administrative agencies in relation to the Royal Initiative Pak Panang Basin Development Project, it is an attempt of this thesis.

The results of the study suggested that it was beyond the capability of the local administrative agencies operating within the jurisdiction of the Pak Panang Basin Development Project under the Royal Initiative to oversee and protect the natural resources and the environment to perfection. The reason for this is either the fact that the local administrative agencies were less than clear about their roles and duty in the protection of the natural resources and the environment or the fact that they took less than enough interest in what they were doing, both of which were prompted by some existing legal loopholes where violators were not duly punished for the negligence of their duty in the protection of the natural resources and the environment. If there are, however, proper amendments to any related, existing, or potential future laws regarding the protection of the natural resources and the environment, it will then be possible for the local administrative agencies to exercise their power or authority to oversee and protect the natural resources and the environment legally and appropriately, the process which is also consistent with the intent of the Constitution.

The thesis has recommended that the Organic Law B.E. 2540 should be legislated and The Planning and Sequence of Decentralization of Power to the Local Administrative Agencies Act B.E. 2542 should be amended to improve the accuracy of the legal measures, roles, power and duty of the local administrative agency as well as a special legislation to regulate the operation of the Royal Initiative Pak Panang Basin Development Project should be introduced to produce a more concrete result and as an implementation to the initiation of His Majesty the King.